

## Námskrá Eldhamra

Leikskóladeildin Eldhamrar er opin mánudaga til föstudaga frá kl 8-16, við opnum kl 7:45 og lokum kl 16:15. Ef farið er yfir þennan tíma, þ.e. barn sótt eftir kl 16:15 þá er rukkað fyrir það 950 kr, sjá gjaldskrá Grundarfjarðar [http://grundarfjordur.is/Files/Skra\\_0073509.pdf](http://grundarfjordur.is/Files/Skra_0073509.pdf)

Eldhamrar starfa eftir lögum og Aðalnámskrá leikskóla en er starfrækt í Grunnskóla Grundarfjarðar. Deildinn er fyrir börn 5-6 ára, eða síðasta ár á leikskóla.

Grunnþættir menntunar sem fjallað er um í Aðalnámskrá eru fléttaðir inn í daglegt starf Eldhamra. Þeir fléttast saman inn í daglegt starf og eru jafnframt háðir hver öðrum (Aðalnámskrá leikskóla 2011).

Grunnþættirnir eru

- Læsi
- Sjálfbærni.
- Heilbrigði og velferð
- Lýðræði og mannréttindi
- Jafnrétti
- Sköpun (Aðalnámskrá, 2011).

Til hvers grunnþættir? Þeir snúast um læsi á samfélag, læsi á menningu, læsi á umhverfi og læsi á náttúru. Þeir snúast um að börnin læri að byggja sig upp bæði andlega og líkamlega svo þau geti bjargað sér í samfélaginu og unnið með öðrum og um framtíðarsýn, getu og vilja til að hafa áhrif og taka virkan þátt í samfélaginu (Aðalnámskrá leikskóla 2011).

## Umhyggja

Umhyggja er stór þáttur í starfi með börnum. Við sýnum börnum hlýju og væntumþykju, huggum þau þegar á þarf að halda og styðjum þau í viðleitni sinni til að þroskast og dafna. Það má líta á orðið umhyggju sem hugtak fyrir allt það sem við gerum í daglegu starfi á leikskólum. Öll samveran og samskiptin við og með börnunum. Það er mikilvægt að börn finni fyrir trausti og að þau viti og skynji að þau geta leitað til kennara. Nel Noddings er fræðimaður sem hefur lagt mikla áherslu á umhyggju í skólastarfi, hún heldur því meðal annars fram að skortur á umhyggju sé t.d. orsök eineltis. Noddings „fjallar um umhyggju sem felur annars vegar í sér skyldur, tengsl, samkennd og næmi og hins vegar vilja, hvöt og áhuga til að skilja hinn aðilann og veita honum umhyggju. Noddins hefur bent á að allir hafi þörf fyrir umhyggju sem felur í sér skilning, viðurkenningu, virðingu og að tilheyra öðrum, hvort sem er í bernsku, í veikindum eða á efri árum. Hún bendir hins vegar á að ekki ná allir að þróa með sér þennan hæfileika og verða færir um að sýna öðrum umhyggju. Umhyggja í samskiptum kennara og nemenda ætti að fela í sér þessi tengsl, en kennarar bera einnig ábyrgð á því að aðstoða nemendur sína til að þróa hæfileikann til að veita öðrum umhyggju“ (<http://netla.hi.is/greinar/2006/005/index.htm>). Noddins telur að kennarar þurfi stöðugt að ígrunda og spyrja sig spurninga á borð við; „hvað þarf þetta barn?“ „Hvernig get ég hjálpað barninu að bera umhyggju fyrir sjálfu sér, öðrum manneskjum, dýrum og náttúrunni?“ „Hvaða kennsluaðferðir þjóna og henta hverju barni fyrir sig?“ Noddings telur einnig mikilvægt að kennara fái tækifæri til að spjalla saman og um eigin fagvitund og þróun starfsins? Þeir þurfi að sýna hver öðrum og bjóða siðferðilegan stuðning, handleiðslu og trausta vináttu (<http://netla.hi.is/greinar/2006/005/index.htm>).

## Hugarfrelsi

Í nútíma þjóðfélagi sem felur í sér mikið áreiti frá ýmsum áttum er gott að kunna að slaka á. Við nýtum okkur efni sem heitir Hugarfrelsi, en þar eru stuttar hugleiðsluæfingar, ásamt slökun og ýmsum öðrum verkefnum, t.d. sjálfsstyrkingu. Fyrir þá sem vilja kynna sér efnið nánar er hægt að fara inn á [hugarfrelsi.is](http://hugarfrelsi.is)

Markmið að

- Börnin læri að slaka á
- Að börnin læri aðeins inn á hugleiðslu

## ART (Aggression Replacement Training)

ART eða Aggression Replacement Training hefur verið þróuð síðan á sjöunda áratugnum og er lífsstarf Pr. Arnolds P. Goldstein. Aðferðin skiptist í þrjá megin þætti: félagsfærni sem er atferlisþáttur, sjálfstjórnun (reiðistjórnun) en þessi þáttur tengist tilfinningum og þjálfun í siðrænni röksemdarfærslu sem höfðar til vitsmuna. ART er vel afmörkuð og árangursrík aðferð til að draga úr erfiðri hegðun hjá börnum og ungu fólki. Grunnskólinn hefur unnið eftir ART um nokkurra ára skeið.

Að baki ART er sú hugmyndafræði að reiði eða „árásarhegðun“ eigi sér margvíslegar orsakir. Þrennt er þó áberandi hjá þeim sem eiga erfitt með að hemja reiði sína

- Slök félagsleg færni
- Trú á að reiðin sigri allt
- Slakur siðgæðisproski

Rannsóknir hafa sýnt að með því að vinna markvisst og samhliða með félagsþroskann, reiðina og siðgæðisþroskann er hægt að kenna börnum og fullorðnum að temja sér reiðilaus samskipti.

### Félagsfærniþjálfun (skillstreaming)

Nemendum eru kennd jákvæð samskipti í daglega lífinu. Unnið er kerfisbundið með tiltekin atriði. Þetta er gert með umræðum, hlutverkaleikjum og ýmis konar verkefnum.

### Reiðistjórnun (anger control training)

Nemendur læra að bregðast við árekstrum með því að þekkja

- Hvað kveikir reiði þeirra
- Hvað gerist innra með þeim þegar þau reiðast
- Hvernig þau eru vön að bregðast við og

- Hvaða afleiðingar það hefur.

Þeim er kennt að rjúfa ferlið með ýmsum aðferðum og innleiða nýjar samskiptaleiðir (félagslega færni)

### **Efling siðgæðisþroska (moral reasoning training)**

Nemendur rökræða undir stjórn þjálfaranna út frá sögum (klípusögum) þar sem koma siðferðileg álitamál. Þetta eru annars vegar sögur sem tilheyra námsefninu og hins vegar sögur úr reynsluheimi barnanna sjálfra

([http://www.unak.is/static/files/Simenntun/ART\\_1.pdf](http://www.unak.is/static/files/Simenntun/ART_1.pdf) ).

## **Dagskipulag**

Dagskipulag segir okkur hvað er gert hvaða dag og veitir ákveðið aðhald á starfi.

Dagskipulagið er haft sýnilegt bæði fyrir foreldra og starfsfólk. Daglega er farið yfir dagskrá dagsins með börnunum, þar eru notaðar myndir og þær festar upp á vegg. Þetta gerir það að verkum að allir vita hvað gerist hvaða dag og á hvaða tíma. Myndrænt dagskipulag gefur börnunum ákveðna tímaskynjun, þ.e. þau sjá þegar einn þáttur er búinn og hvað er næst á dagskrá.

Markmið með dagskipulagi er að

- Gera dagskrá dagsins sýnilega fyrir þá sem þurfa og vilja vita hvað er gert
- Veita aðhald í starfi
- Gera börnum kleift að átta sig á tíma, að eitt tekur við af öðru.

## **Matur**

Í leikskólanum fáum við 3 máltíðir á dag auk ávaxtastunda inn á milli. Við byrjum daginn á morgunmat sem samanstendur af hafragraut, weetabix, hafrakoddum og cerioos. Með hafragrautnum er líka hægt að fá sér rúsínur og kanil. Hafragrautur og Weetabix er tvisvar í

viku og annað morgunkorn er þrisvar í viku. Um miðjan morgun fáum við okkur ávexti. Hádegismatur er um kl 12, hann er eldaður í leikskólanum Sólvöllum og er keyrður hingað upp eftir til okkar. Nónhressing eða kaffitími er svo um kl 14:30 þá fáum við okkur brauð, kex, hrökkbrauð og ýmislegt álegg og ávexti. Starfsfólk borðar alltaf með börnunum. Í matartímum fellst mikil málörvun sem og góð og notalega samvera og spjall með börnunum. Í matartímum er lagt upp úr því að börnin reyni að gera sjálf, skammta sér, smyrja, hella í glösin o.s.frv.

Markmið er að

- Börnin fái hollan og góðan mat
- Börnin læri að fá sér nægilega mikið magn á diskinn
- Við fáum úthald og orku til að takast á við daginn í leikskólanum.
- Að börnin átti sig á og læri inn á hvenær þau hafa fengið nóg.
- Að börnin læri borðsiði
- Að börni læri að hjálpa hvort öðru með því að rétta matinn á milli

## Samverustund/kósýstund/

Samverustundir eru einu sinni á dag. Í samverustundum vinnum við með málörvun, auk ýmissar þekkingarvinnu. Við lesum saman bók, meðan á lestri stendur stoppar kennari af og til og spyr börnin spurninga úr sögunni til að athuga hlustun og skilning. Einnig er stoppað og spurt hvort að börnin skilji orð sem koma fyrir sem eru kannski ekki mikið notuð í daglegu tali. Ef börnin vita ekki merkingu orðanna eru hún útskýrð, þetta er til að auka orðaforða og málskilning og kynna börnin fyrir orðum sem við notum sjaldan. Á föstudögum skiptast börnin á að taka með sér bók heim af bókasafninu, og fara með hana heim í bókatöskunni okkar. Barnið á að láta mömmu/pabba/systkini/ömmu eða afa lesa fyrir sig bókina og skoða hana vel og vandlega. Á mánudegi kemur svo barnið aftur með bókina á Eldhamra. Í samverustundum á mánudögum verður síðan spjallað um bókina, um hvað fjallaði hún? Hvað var áhugavert við hana? Osfrv. Í kósýstundum syngjum við skemmtileg lög. Bæði lög sem þekkt eru á leikskólum en einnig dægurlög sem börnin eru hrifin af. Stundum förum við í

leiki eða dönsum saman. Í kósýstundum og samverustundum ræðum við líka saman um ýmis mál, t.d. vandamál og árekstra sem upp koma á milli barnanna í hópnum.

Markmið er að

- Börnin læri að sitja og hlusta
- Læri ný orð og merkingu þeirra
- Læri ný lög
- Hvetja til læsis
- Læri að takast á við þau ýmsu vandamál sem upp koma í daglegu lífi
- Að börnin þjálfist í samskiptum við hvort annað sem og aðra einstaklinga

## Val

Á Eldhömrum er valið um tvennt, hvort að barn vill leika úti eða inni. Þau börn sem vilja leika inni geta valið úr þeim efnivið sem er inn á deildinni, hvort þau vilja, mála, teikna, leika með kubba eða það sem þeim finnst spennandi að gera á þeim tíma. Ef barn velur að vera inni fyrir hádegi þá fer það út eftir hádegi. Með vali lærir barnið að standa við þær ákvarðanir sem það tekur. Það er ekki hægt að velja eitt og hætta því strax. Barnið þarf að standa við ákvörðun sína, það er hægt að skipta og breyta vali en ekki fyrr en búið er að prófa að gera það sem var valið.

Markmið með vali

- Að börnin læri að standa við ákvarðanir sínar
- Að efla samskipti
- Að efla sjálfstæði barnanna, þau taka sjálf ákvörðun um hvað þau vilja gera
- Að börnin öðlist sjálfspekkingu, að þau átti sig á hvað þeim finnst skemmtilegt eða ekki
- Að börnin læri inn á styrkleika sína

- Að börnin öðlist sjálfstæði til að taka sínar eigin ákvarðanir

## Hringekja

Í hringekju blöndum við saman bæði leik og vinnu. Við vinnum yfirleitt á fjórum stöðvum. Tvær vinnustöðvar og tvær leikstöðvar. Börnin vinna í ákveðinn tíma á hverri stöð og skipta svo. Fyrst þegar við byrjum þá er tíminn ca 10-15 mínútur en eftir því sem börnin fá aukið úthald þá lengjum við tíma í ca 20 mínútur.

Markmið er að

- Auka úthald í verkefnavinnu
- Að börnin fái að vinna skemmtileg og stutt verkefni
- Að börnin þjálfist í verkefnavinnu

## Útivera

Útivera er mjög mikilvæg og holl fyrir okkur. Það er gert ráð fyrir því að allir fari út að minnsta kosti einu sinni á dag, oftast ef vill. Í útiveru erum við bæði úti í garði að leika okkur og förum í hópleiki. En við förum líka í gönguferðir. Á sumrin er lögð meiri áhersla á útiveru, við nýtum góða veðrið og förum í lengri ferðir eða erum úti á skólalóð og leikum okkur þar.

Markmið

- Vera úti og hreyfa okkur
- Að börnin læri ýmsa skemmtilega hópleiki
- Þjálfra samhæfingu augna og handa
- Þjálfra fín og grófhreyfingu
- Þjálfra hreyfigetu
- Auka þor og áræðni í hreyfingu

## Gönguferðir

Gönguferðirnar okkar eru mislangar, við getum farið stuttan rúnt um nánasta umhverfi okkar en við getum líka farið í fjöruna og upp í skógræktina fyrir ofan skólann. Í lengri ferðum er tekið með nesti og jafnvel verið úti megnið af deginum. Í gönguferðum kynnumst við nánasta umhverfi okkar og við lærum að ganga um náttúruna.

Markmið með gönguferðum

- Að börnin læri að þekkja nánasta umhverfi sitt
- Að börnin læri að fara vel með náttúruna okkar
- Að börnin læri ýmislegt um dýr og gróður
- Að börnin læri og fari eftir umferðarreglum

## K-pals

Í K-pals er unnið með hljóð, rím, atkvæði o.fl. Við vinnum í litlum hópum og þörum saman einstaklinga til að vinna saman, bæði út frá getu en einnig út frá því hvort þeir eiga auðvelt með að vinna saman. K – pals er mikilvægur og góður undirbúningur fyrir lestrarnám.

Markmiðið er að

- Börnin læri stafina og hljóð þeirra
- Að börnin læri að vinna saman
- Að börnin læri að hjálpa hvort öðru
- Að styrkja börnin fyrir lestrarnám

## Stærðfræði

Stærðfræði byggð á skilningi barna. Stærðfræði er allt í kringum okkur án þess að við gerum okkur endilega grein fyrir því. Það er mikilvægt að barn hafi skilning á tölunum. Þ.e. hvað stendur að baki tölunni, hvað hún þýðir. Kubbar, t.d. einingakubbar innihalda mikla stærðfræði, einnig kaplakubbar. Við vinnum líka ýmis verkefni um stærðfræði. Það er þó alltaf lagt upp með því að börnin læri í gegnum leik og skemmtileg og spennandi verkefni. Í



stærðfræðivinnunni notum við einnig efni sem heitir Numicon en það eru kubbar og plötur sem hægt er að vinna með á margvíslegan máta. Numicon er ákveðin aðferð til að kenna stærðfræði og þar má finna ýmis skemmtileg verkefni til að vinna með börnunum.

Markmið með stærðfræðivinnu

- Að börnin öðlist grunnskilning á fjölda á bakvið tölur
- Að börnin læri að þekkja og skrifa tölur
- Að börnin þekki hin ýmsu form

## Brúum bilið, samstarf við grunnskólann

Brúum bilið samstarf hefur verið á milli leik – og grunnskóla í mörg ár og verið í stöðugri þróun. Eftir að Eldhamrar tóku til starfa hafa forsendur Brúum bilið samstarfsins breyst en það er engu að síður nauðsynlegt. Það er t.d. mikilvægt fyrir börnin í 1. Bekk að fá að koma í frjálsan tíma á Eldhamra, skipta um umhverfi og brjóta upp daginn. Það er einnig mikilvægt fyrir nemendur Eldhamra að hitta tilvonandi kennara og einnig að kynnast lífinu í skólastofunni. Þessar heimsóknir eru líka til að brjóta upp daginn hjá þeim. Einn þáttur í samstarfinu er hringekjuvinna með 1. bekk sem fer fram einu sinni í viku. Þá er bæði verið í 1. bekkjarstofunni og á Eldhömrum og eru unnin ýmis verkefni á báðum stöðum. Stundum skiptum við líka börnunum í hópa og þau fara upp til 1. bekkjar og vinna með þeim. Kennarar vanda sig við að hafa verkefnavinnuna fjölbreytta þannig að börnin fái að njóta sín og hafa gaman

Annar þáttur í Brúum bilið samstarfinu er að nemendur á unglingastigi geta valið að koma inn á Eldhamra. Valtímabil á unglingastigi eru þrjú yfir veturinn. Nemendur koma þá einu sinni í viku í eina kennslustund og eru inni á deild hjá okkur. Þau leika við börnin og hafa líka aðstoðað þau í kaffitíma, kennarar Eldhamra leiðbeina nemendum á meðan þeir eru í heimsókn.

Markmið

- Að börnin kynnist starfi skólans
- Að börnin kynnist kennurum sem munu kenna þeim í framtíðinni

- Að börnin kynnist öðrum nemendum skólans

## Heimilisfræði og smíði

Börnin á Eldhömrum fara í smíði og heimilisfræði. Við förum í litlum hópum og er þetta í samvinnu við þá kennara sem kenna þessi fög. Tilgangurinn er að börnin kynnist kennaranum sem mun kenna þeim þessi fög þegar þau hefja nám í 1. bekk. Tilgangurinn er líka að hafa fjölbreytta og skemmtilega dagskrá sem brýtur upp daginn.

### Markmið

- Að börnin kynnist fjölbreyttu starfi og verkefnum
- Að börnin kynnist þeim kennurum sem munu kenna þeim þessi fög
- Að börnin séu kunnug stofunum og þeim reglum sem þar gilda

## Íþróttir

Við förum 1-2 í viku í íþróttir með íþróttakennara. Hér er unnið með alhliða hreyfiþroska. Ef við sjáum að barn á erfitt með ákveðnar hreyfingar er æfingar þá eru settar upp stöðvar fyrir alla þó þær séu gagngert til að æfa ákveðna færni hjá ákveðnu barni. Kennarar fylgja alltaf hópnum í íþróttum og aðstoða þau við að leysa verkefnin ef þarf.

### Markmið

- Að þjálfra úthald og orku
- Að börnin kynnist fjölbreyttum leikjum
- Að börnin kynnist fjölbreyttri hreyfingu
- Að þjálfra fjölbreytta hreyfifærni

## Sund

Við förum í sund í litlum hópum. Það fara alltaf 1-2 kennarar/starfsmenn með börnunum ofan í laugina. Í samvinnu við sundlaugina þá er boðið upp á sundbjörgunarnámskeið fyrir starfsfólk Eldhamra. Ef foreldrar treysta börnum sínum ekki eða vita að þau séu örugg í sundi er þeim velkomið að koma með. Að hausti eru sundferðirnar okkar þegar sundlaugin er laus, en alltaf þó á ákveðnum tímum. Snemma á haustin og að vori fer hópurinn í sund í íþróttatímanum og þá með íþróttakennara, áfram skiptum við hópnum í tvennt, þá er helmingur í sundi og hinn helmingurinn í íþróttahúsinum á meðan.

Markmið með sundkennslunni er að

- Börnin læri að fara ein í klefann og æfist í að klæða sig í og úr, að þvo sér og klæða sig í sundfatnað. Starfsmaður er alltaf í klefanum til að aðstoða
- Að börnin læri grunnreglur og umgegni í sundlauginni
- Að börnin læri grunnsundtök
- Að börnin séu örugg með að fara ofan í og upp úr lauginni og viti til hvers er ætlast.

## Sérstakir dagar

Það er mikilvægt að kynnast íslenskum hefðum, hver er saga þeirra. Við kynnum hinar ýmsu hefðir fyrir börnunum.

Markmið

- Að börnin kynnist menningu okkar og hefðum
- Að börnin viti af hverju við höfum þessar hefðir

## Útskrift

Það er stór áfangi að hætta í leikskóla. Við höfum útskrift á Eldhömrum og bjóðum foreldrum og fleirum að koma. Börnin eru búin að gera útskriftarhatta og þau fá gjafir. Að lokum bjóðum við gestum upp á veitingar. Þetta er mikill og stór dagur sem vert er að gera eftirminnilegan fyrir alla.

## Afmæli

Við höldum upp á afmæli barnanna og gerum kórónu fyrir þau. Þegar barn á afmæli þá kemur það með veitingar að heiman og bíður hinum upp á. Veitingarnar geta verið ís, kaka, snakk, popp, ávextir eða bara það sem barnið og foreldrarnir vilja bjóða upp á.

## Aðventa og jól

- Aðventukrans. Á aðventunni kveikjum við á kertunum í aðventukransinum einu í einu, syngjum og ræðum aðventuna og hvað hún þýðir.
- Kirkjuheimsókn. Á aðventunni förum við í heimsókn í kirkjuna þar sem presturinn tekur á móti okkur.
- Vísur jólasveinanna og nöfn þeirra.
- Jólagjafagerð. Við gerum jólagjafir fyrir foreldra. Það þurfa ekki allir að gera eins, jólagjafirnar eru ekki endilega eins frá ári til árs. Við gerum líka pappír og kort.
- Jólaball/skemmtun. Við höldum okkar jólaball sama dag og grunnskólinn. Við dönsum í kringum jólatréð með nemendum grunnskólans og förum svo á Eldhamra og fáum kakó. Allir með smákökur og lukkupakka að heiman. Svo eigum við notalega stund saman og kannski koma jólasveinarnir í heimsókn til okkar☺
- Kaffihús. Í desember förum við á kaffihús og eigum notalega stund saman. Það er gaman að breyta út af vananum og gera eitthvað sem lífgar upp á lífið og tilveruna.

- Jóladagatal Eldhamra. Í desember höfum við jóladagatal, það er ýmislegt skemmtilegt sem kemur upp úr því☺ Við málum piparkökur, pökkum inn jólagjöfum, förum í gönguferðir, förum í bíó og á kaffihús svo eitthvað sé nefnt.

Í gegnum árin hefur umræða um stress fyrir jólin orðið æ háværrari, við gerum okkar besta til að halda öllu stressi úti frá Eldhömrum. Það sem við gerum í desember kemur í staðinn fyrir aðra hluti sem við sleppum en bætum þessu ekki ofan á. Það er því ekki ólíklegt að starfið og dagskipulagið breytist í desember, við tökum út og setjum nýtt inn.

## Aðrir atburði/dagar

- Páskar
- Vorferðalag/sveitaferð. Við förum í sveitaferð og skoðum lömbin. Tökum með okkar nesti og eigum ánægjulega stund saman. Foreldrar koma með og keyra á milli staða.
- Dagur íslenskrar tungu
- Bolludagur
- Sprengidagur
- Öskudagur
- Halloween
- Afmælisdagur Eldhamra, fyrsti starfsdagur var 25. apríl 2016
- Dagur leikskólans, bjóðum foreldrum í morgunmat.
- Aðrir dagar sem upp koma og við viljum gera hátíðlega eða breyta út af vananum☺

## Heimildir

Mennta- og menningarmálaráðuneytið. 2011. Aðalnámskrá leikskóla. Fengin á slóðinni

<https://www.menntamalaraduneyti.is/utgefid-efni/namskrar/adalnamskra-leikskola/>

Aggression Replacement Training, fengið á slóðinni

[http://www.unak.is/static/files/Simenntun/ART\\_1.pdf](http://www.unak.is/static/files/Simenntun/ART_1.pdf)

Elva Önundardóttir, Gunnur Árnadóttir og Sigríður Sturludóttir. **2006.** *Menntun á grunni umhyggju.* Netla – Vef tímarit um uppeldi og menntun Grein birt 20. september 2006 og fenginn á slóðinni <http://netla.hi.is/greinar/2006/005/index.htm>